

In deze nieuwsbrief

Pagina 1

Nieuwe tentoonstelling ceremoniële objecten

Pagina 2

Wisseling van de wacht in het bestuur

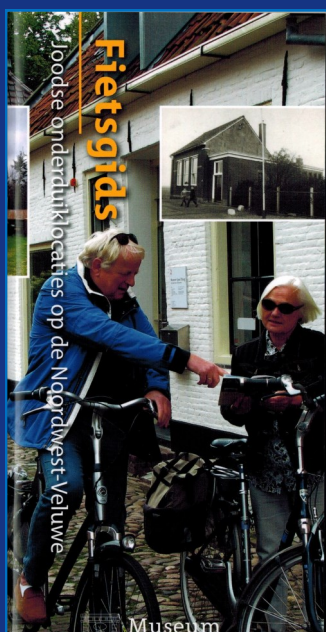
Pagina 3

Nieuwe cursus najaar 2021 & agenda

Pagina 4

Nieuws & Intussen bij de burens

MUSEUMWINKEL

NIEUWSBRIEF VAN DE
STICHTING VRIENDEN VAN MUSEUM SJOEL ELBURG

NR. 29

SEPTEMBER 2021

Nieuwe tentoonstelling: JUDAICA²

Vanaf zaterdag 8 oktober a.s. presenteert Museum Sjoel Elburg de tentoonstelling

JUDAICA²
ceremoniële objecten van Jet Naftaniel – Joëls en Piet Cohen

De titel van de tentoonstelling Judaica in het kwadraat verwijst naar twee kunstenaars die beiden ceremoniële objecten maken en samen exposeren.

Beide joodse kunstenaars hebben een deel van hun oeuvre gewijd aan ceremoniële objecten voor joodse rituelen thuis en in de synagoge. Van Jet Naftaniel-Joëls zijn in deze tentoonstelling kunstobjecten van textiel en fibers te zien. Van Piet Cohen zijn de objecten vervaardigd uit zilver en roestvrij staal.

Jet Naftaniel-Joëls

Jet Naftaniel-Joëls (1950) is in Amsterdam geboren. Ze studeerde vrije grafiek aan de Rietveld Academie in Amsterdam. Daarna volgt ze de kopstudie portretschilderen. Tot 1990 illustreert zij kinderboeken voor verschillende uitgeverij. Vanaf 1986 specialiseert ze zich in het maken van ceremoniële kunstobjecten uit textiel en fibers. Haar werk is tentoongesteld in verschillende internationale musea, zoals het Israël Museum Jeruzalem, Jüdischer Museum Berlin, Jewish Museum New York en het Joods Historisch Museum te Amsterdam. In december 2011 is zij één van de kunstenaars die meedoen aan de grote overzichtstentoonstelling over het Jodendom in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Van 1970 tot 2015 geeft Jet les in tekenen en schilderen. Tegenwoordig geeft ze incidenteel workshops.

*Talles rabbijn
Marianne van Praag (2014)*

Piet Cohen

*Piet Cohen tijdens opleiding tot
meubelmaker (1949)*

Piet Cohen (1935) is in Arnhem geboren. Tijdens WO2 duikt hij onder bij een katholieke familie in Zuid-Limburg. Na de oorlog volgt hij in Maastricht een opleiding tot meubelmaker. In 1950 emigreert het gezin Cohen naar Israël. Daar woont Piet in een kibboets en dient in het IDF. Na zijn militaire dienstplicht werkt hij bij architect Joseph Schonberger in Jeruzalem. Daarna volgt een studie aan het Technion in Haifa. In 1960 krijgt hij een beurs om te studeren in Amerika aan het Philadelphia Museum College of Art. Daar rondt hij zijn studie Industrieel Ontwerpen succesvol af.

In 1970 verhuist hij naar Nederland en begint een ontwerp bureau voor consumptiegoederen voor bedrijven in Nederland, Duitsland en Portugal. Tussen 1979 en 1991 geeft hij ook les aan de afdeling Industrial Design van de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Vanaf 1993 ontwikkelt hij zich tot toonaangevend ontwerper van moderne joodse ceremoniële objecten. In zijn prachtige, vaak strak vormgegeven objecten zijn de religieuze functie en de gebruiksfunctie altijd herkenbaar. Piets ceremoniële objecten zijn voor het grootste deel vervaardigd van zilver maar soms ook van goedkopere materialen. Aan de deurpost van Museum Sjoel Elburg is in 2018 een door hem ontworpen mezoeza (rsv) geslagen.

Rimonim, zilver, 2020

Wisseling van de wacht in het vriendenbestuur

Afscheid nemen stemt altijd wat weemoedig. Vooral als je afscheid neemt van iemand met wie je een band hebt. Dat is in de kring van familie of vrienden heel sterk, maar het treft je ook als je afscheid gaat nemen van een bestuurslid met wie je hebt mogen samenwerken en die binnen het bestuur betekenis heeft gehad, dienstbaar is geweest. Zo ook nu we in het vriendenbestuur afscheid hebben genomen van **Rianne van Mourik-Wubs** en van **Esther Rozendaal-van Belle**. Rianne is vele jaren onze penningmeester geweest, een functie die ze nauwgezet heeft uitgeoefend. Zij heeft het bestuur verlaten omdat ze plotseling met haar man naar Frankrijk is verhuisd. Dank je, Rianne, voor je jeugdig elan en warme betrokkenheid bij de Sjoel. Deze betrokkenheid was er niet minder bij Esther Rozendaal-van Belle. Als algemeen bestuurslid diende ze ons van advies en tevens verzorgde ze de opzet en uitgave van de Sjoefar, die er altijd weer voortreffelijk uitziet. De uitgave van de Hebreeuwse gedichtenbundel 'Een en al liefde' die je tijdens deze bestuursperiode hebt verzorgd, heeft een onvergetelijke indruk op ons gemaakt. We bedanken jullie hartelijk, gaan jullie missen en wensen jullie een goede toekomst toe.

We zijn blij dat we een aantal nieuwe mensen in ons vriendenbestuur kunnen verwelkomen. Zij zullen zich op deze plek kort aan u voorstellen.

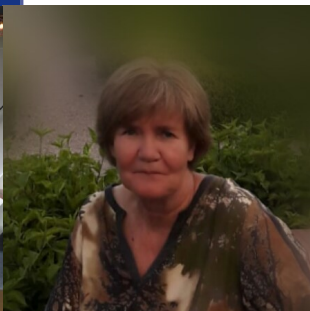
Kees van den Boogert, voorzitter Vrienden Museum Sjoel Elburg

Ik ben **Mirjan Bultman-Wessel**, 31 jaar en geboren en getogen in Doornspijk. Daar woon ik nu nog steeds samen met mijn man en twee zoontjes. Na mijn studie geschiedenis heb ik les gegeven, maar inmiddels werk ik alweer vijf jaar bij het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe. Mijn taak zal voornamelijk bestaan uit het verzorgen van de Sjoefar.

Mijn naam is **Janèt Koele**, 65 jaar en woon in Oldebroek. Vanuit interesse in cultuurgeschiedenis ben ik al meerdere jaren donateur. Met deelname aan het bestuur van de Vrienden kan ik die interesse op een actievare manier inzetten. Museum Sjoel Elburg heeft een mooie locatie en organiseert regelmatig interessante exposities. Ik zie ernaar uit om te ontdekken hoe we als bestuur van de Vrienden het museum kunnen ondersteunen."

Met plezier treed ik toe aan het bestuur van de vrienden van de Sjoel. Ik ben **Ron Verduijn**, 35 jaar oud en woon en werk sinds 2020 in het oude postkantoor in de vesting van Elburg. Als architect ben ik dagelijks bezig met erfgoed, en werk ik aan verschillende musea en zie ik het vertellen van verhalen als een wezenlijk onderdeel van mijn vak. Ik zie ernaar uit om samen met het bestuur vrienden in de komende tijd na te denken over de actualiteit van de bijzondere geschiedenis van de Sjoel.

Mijn naam is **Hennie Verkruyssen-Wijnne**. In het dagelijks leven ben ik samen met mijn broer en zus eigenaar van Autobedrijf Wijnne. Onze hoofdvestiging bevindt zich op de Hoge Enk, maar we hebben ook een vestiging in Nijmegen en in Dieren. Binnen ons bedrijf ben ik verantwoordelijk voor de administratie. Dus het penningmeesterschap ligt qua kennis en inhoud dicht bij mijn huidige baan. Als geboren en getogen Elburger ben ik trots op mijn stad en haar monumenten. En een klein stemmetje in mijn achterhoofd had mij al wel eens ingefluisterd dat goed zou zijn eens iets op vrijwillige basis te doen. Toen de vacature penningmeester in mijn mailbox verscheen hoefde ik dan ook niet lang na te denken.

Mirjan Bultman-Wessel, Janèt Koele, Ron Verduijn en Hennie Verkruyssen-Wijnne

Verbonden met Israël door de Psalmen

Verschillende kerken in Nederland hebben uitgesproken dat ze verbonden zijn met Israël, omdat ze in navolging van de synagoge de Heer, de God van Israël, groot maken (Luk. 1:68). Ze mogen samen de lofprijzing aanheffen (Rom. 15: 8,10,11). De verbondenheid in de lofprijzing van de God van Israël wordt sterk beleefd in het reciteren en zingen van de Psalmen. Daar stemmen de kerken met Israël in, zoals het eens begonnen is in:

de tempel

Het liturgisch gebruik van de Psalmen heeft z'n oorsprong in de liturgie van de tweede tempel. Iedere dag van de week kreeg toen een eigen Psalm. In het joodse geschrift m Tamid 7:4 lezen we, dat dit de psalmen 24, 48, 82, 94, 81, 93 en 92 waren.

Tweede tempel in Jeruzalem

Nadat de Tempel is verwoest, werd de lofzang gaande gehouden in:

de synagoge

De Psalmen worden hier uitgesproken als gebeden. Gezongen ook, nu door de chazan, de voorzanger, maar zonder muziekinstrumenten. Die zijn in orthodoxe kring verboden uit verdriet om de verwoesting van de tempel. De gemeente stemt in met woorden als Amen, Halleluja en Hosanna en antwoordt met het nazeggen van halve of hele zinnen. Ook hier klinkt de Psalm van de dag.

In de vrijdagavonddienst met kabbalat Sjabbat (ontvangst van de Sabbat) wordt met de Psalmen 95, 99, 29, 92 en 93 Gods koningschap bezongen. Bij het ochtendgebed krijgt de lofprijzing extra accent met de Psalmen 100 en 145 t/m 150. Ze worden op Sabbat en feestdagen voorafgegaan door de Psalmen 19, 34, 90, 91, 135, 136, 92 en 93. Indrukwekkend is het reciteren van het Hallel, de Psalmen 113-118 en 136, op de Grote Feesten. Wij kennen dat ook uit de Evangelieën als Jezus na de Pesachmaaltijd de Lofzang zingt (Matth. 26:30). Daarnaast is met elk van de feesten van Israël wel een

Psalm verbonden, zoals: Psalm 7 op Poerim, 47 met Nieuwjaar, 12 op de achtste dag van het Loofhuttenfeest, 103 en 130 met Nieuwe Maan.

Psalmen dus, in tempel en synagoge. Van meet af aan hebben de Psalmen ook een belangrijke functie vervuld in:

de kerk

In 'De joodse wortels van de christelijke eredienst' zegt dr. R. Boon dat door de Psalmen 'de gemeente in haar geheel actief betrokken werd in de vormgeving van de eredienst'. Het Halleluja en het bekrachtigend 'Amen' werd gezamenlijk uitgesproken. De beurtzang klonk op bij het zingen van Psalm 136. 'Het synagogaal gebruik om de Psalmen vooral hun plaats te geven tussen de schriftlezingen en de gebeden in,

werd door de kerk gehandhaafd.' De eerste volgelingen van Jezus wisten en voelden zich met de synagoge verbonden. Geen plaatsvervanging maar verbondenheid gaf de toon aan. Dat behoort zo te blijven en daarom mogen de psalmen niet in onze erediensten gaan ontbreken.

Welnu, dit geworteld zijn van de kerk in Israël willen we in november op drie cursusavonden met elkaar gaan verkennen. De titel van de cursus is: De joodse wortels van de christelijke eredienst.

We geven aandacht aan:

- Tempel en Synagoge als basis voor de Kerk
- De dienst van Schrift en Gebed in Synagoge en Kerk
- De joodse achtergrond van Doop en Avondmaal

Doelgroep: Ieder die belangstelling heeft voor het Jodendom en zich daarin wil verdiepen.

Docent: Drs. Kees van den Boogert

Lesmateriaal: De deelnemers worden verzocht een Bijbel mee te nemen. Een reader wordt uitgereikt.

Tijd: Drie dinsdagavonden van 19.30-21.30 uur, op 2, 16 en 30 november 2021.

Cursusgeld: 30,- Euro (inclusief consumpties en lesmateriaal).

Locatie: informatie volgt.

Agenda

Alle data onder voorbehoud

Vanaf 8 oktober

Tentoonstelling JUDAICA²

Ceremoniële objecten van Jet Naftaniel-Joëls en Piet Cohen

Sjoel Elburg

28 oktober

Concert Leo Smit Ensemble

'Vermoorde kunst ongehoorde muziek'

Ichthuskerk
20.00 uur

2, 16 en 30 november

Cursus

'De joodse wortels van de christelijke eredienst'

Docent: drs. Kees van den Boogert

19.30 uur – 21.30 uur

Locatie volgt nog.

11 november

Lezing

Bart Wallet

'De bevrijding en daarna, over Joden in het naoorlogse Nederland'

Ichthuskerk
20.00 uur

Sjoel ontvangt 10.000 euro subsidie

Medio juli werd Museum Sjoel Elburg door de Provincie Gelderland verblijd met een subsidie van 10.000 euro op grond van een subsidieregeling voor kleine musea. Het bedrag zal o.a. worden besteed aan kijkwijzers voor de tentoonstelling "Judacia 2 – Ceremoniële objecten van Jet Naftaniël-Joëls en Piet Cohen", die vanaf 8 oktober te zien zal zijn.

Verder zal de subsidie worden besteed aan extra publiciteit om meer bezoekers te trekken en aan de aanschaf van een rondleidingssysteem. Dat systeem zal gebruikt worden door gidsen en door leden van de werkgroep educatie, die stadsrondleidingen verzorgen. Dankzij dat systeem zullen rondleiders beter verstaanbaar zijn. Ook kan dankzij het systeem beter afstand worden gehouden.

Willem Rutten

Bart Wallet benoemd tot hoogleraar Joodse studies

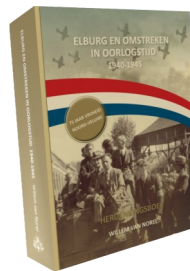
Bart Wallet

Dr. Bart Wallet is benoemd tot hoogleraar Joodse studies: vroegmoderne en moderne Joodse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. De leerstoel is ingesteld in samenwerking met en met steun van de Stichting Menasseh ben Israël Instituut.

De leerstoel is de eerste voltijds leerstoel voor joodse geschiedenis in Nederland. Als hoogleraar Joodse studies gaat Wallet zich in onderwijs en onderzoek vooral richten op de geschiedenis van de Amsterdamse Joodse gemeenschap in een internationale context.

Website Elburg in oorlogstijd online

Vanaf 24 september 2021 is de website www.elburginoorlogstijd.nl operationeel. Het idee om een website te bouwen, was al ontstaan voordat het bijbehorende herdenkingsboek 'Elburg en omstreken in oorlogstijd 1940-1945' in april 2020 verscheen. De belangrijkste doelstelling van deze website is om het herdenkingsboek te ondersteunen met een dynamische website waarbij, met name door middel van educatieve opdrachten, scholieren geprikkeld worden om zich te verdiepen in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, in het bijzonder in de gemeente Elburg. De website is ontwikkeld door Pauline Land en Willem van Norel.

Intussen bij de burenen: Jaap Hiddink, thuis in Nunspeet

Jaap Hiddink (Nunspeet 1910-2000) heeft zijn lange leven in kunstenaarsdorp Nunspeet gewerkt. Menig kunstliefhebber in deze regio herinnert zich misschien nog de laatste expositie van Jaap Hiddink in mei 2000 in het gemeentehuis van Nunspeet. Kort daarna is Jaap Hiddink in zijn woning aan de Spoorlaan in Nunspeet overleden. Uit een zeer omvangrijk oeuvre wordt twintig jaar na zijn overlijden een overzichtstentoonstelling van zijn werk gepresenteerd.

Tot en met 28 november 2021 in het Noord-Veluws Museum, Winkelweg 17a in Nunspeet).

Steun de Vrienden van Museum Sjoel Elburg

NL83ABNA0533047919
t.n.v.
Stichting Vrienden
Museum Sjoel Elburg

Voor (periodieke) schenkingen is slechts een onderlinge overeenkomst nodig. U kunt hiervoor contact opnemen met onze secretaris.

Giften aan een culturele instelling zijn voor 125% aftrekbaar bij uw aangifte inkomstenbelasting.

De Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg is eind 2006 opgericht ter ondersteuning van Museum Sjoel Elburg.

De Stichting ondersteunt de zogenaamde 'moederstichting' die het museum en de collectie beheert.

Tot de taken van de 'Vrienden' behoort o.a. het werven van donateurs, suppoosten en gidsen, het organiseren van lezingen, excursies en rondleidingen.

Het secretariaat is gevestigd:
Graaf Hendriksteeg 2
8081 CH Elburg
tel.: 0525-685564

E-mail:
vrienden@sjoelburg.nl

